หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ

สถานีขนส่งโดยสาร บขส.	0 3731 1932
สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครนายก	0 3731 1285
สถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านนา	0 3738 2014
สถานีตำรวจภูธรอำเภอองครักษ์	0 3739 1301
สถานีตำรวจภูธรอำเภอปากพลี	0 3739 9600
ตำรวจท่องเที่ยว	0 3723 0177, 0 3723 0200
ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ	0 3739 5085-8
โรงพยาบาลนครนายก	0 3731 1151
โรงพยาบาลบ้านนา	0 3738 1833
โรงพยาบาลองครักษ์	0 3739 1366
โรงพยาบาลปากพลี	0 3739 9793-4
สำนักงานจังหวัดนครนายก	0 3731 1273, 0 3731 3546 www.nakhonnayok.go.th
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครนายก	0 3732 1015, 0 3731 3615 www.thadandam.com
สำนักงาน ททท.ภาคกลาง เขต 8	0 3731 2282, 0 3731 2284 www.tat8.com

ขอขอบคุณ

1. ข้อมูลและภาพจากโครงการชลประทานจังหวัดนครนายก
2. ข้อมูลและภาพจาก สำนักงาน ททท.ภาคกลางเขต 8
3. อภินันทนาการรูปภาพ นายนพดล กันบัว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)
4. อาจารย์สมควร อุ่นเรือน วิทยาลัยเทคนิคนครนายก ผู้ออกแบบตราสัญลักษณ์เขื่อนขุนด่านปราการชล

เขื่อนขุนด่านปราการชล

"ลดน้ำยามท่วม เติมน้ำยามแล้ง
แปลงดินยามเปรี้ยว
และพัฒนาอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิต"

จังหวัดนครนายก
สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนครนายก
ที่อยู่ ศาลากลางจังหวัดนครนายก หมู่ 1
ถ.สุวรรณศร ต.ท่าช้าง อ.เมือง จ.นครนายก
26000 โทรศัพท์ 0 3732 1015
โทรสาร 0 3731 3615

**สำนักงานเกษตรและสหกรณ์
จังหวัดนครนายก**
โทรศัพท์ 0 3731 3612-3

**สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประชาชน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**
เลขที่ 78 ทำเนียบรัฐบาล ถ.ราชดำเนินนอก
เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0 2280 6193-200

**การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานภาคกลาง เขต 8**
โทรศัพท์ 0 3731 2282, 0 3731 2284

เขื่อนขุนด่าน ปราการชล

KHUN DAN PRAKARNCHON DAM

จังหวัดนครนายก

หนึ่งในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

โครงการเขื่อนขุนด่านปราการชล
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

อาคารผันน้ำระหว่างการก่อสร้างเขื่อน

ประกอบด้วย ทำนบปิดกั้นลำน้ำเดิม สูง 12 เมตร กว้าง 5 เมตร ยาวรวม 1,084 เมตร อาคารคอนกรีต Rataining Wall ด้านเหนือน้ำและท้ายน้ำ สูง 12 เมตร และ 13 เมตร ตามลำดับและอาคารผันน้ำคอนกรีตเสริมเหล็กแบบ 2 ช่อง สามารถระบายน้ำ 700 ลูกบาศก์เมตร / วินาที

เขื่อนดินปิดช่องเขาต่ำ (Saddle Dam)

เป็นเขื่อนดิน สูง 46 เมตร กว้าง 350 เมตร ปริมาตรเขื่อน 1,220,000 ลูกบาศก์เมตร

นับแต่เขื่อนขุนด่านปราการชล เริ่มก่อสร้างจนแล้วเสร็จ ณ ปัจจุบัน ก่อเกิดประโยชน์นานัปการ ทั้งเป็นต้นทุนทรัพยากรน้ำที่สามารถจัดสรรให้กับพื้นที่ชลประทานได้ถึง 185,000 ไร่ ใช้เป็นน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรม รักษาระบบนิเวศน์ในลำน้ำนครนายกและช่วยผลักดันน้ำเค็ม เป็นแหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ที่สามารถเก็บกักน้ำและจัดสรรน้ำอย่างเป็นระบบสำหรับพื้นที่เกษตร บรรเทาปัญหาอุทกภัย ปัญหาการขาดแคลนน้ำ อ่างเก็บน้ำจะเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาและแหล่งประมงขนาดใหญ่ให้ผลผลิตถึง 58 ตันต่อปี และแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวในเขตจังหวัดนครนายก และยังเป็นสถานที่สำหรับพักผ่อน เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับตัวเขื่อนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของจังหวัดนครนายก และเป็นส่วนสนับสนุนให้กิจกรรมล่องแก่งสามารถล่องได้ตลอดทั้งปี

ความงามบนสันเขื่อน ขุนด่านปราการชล

เขื่อนขุนด่านปราการชล จังหวัดนครนายก จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่ทรงคุณค่าและสร้างความภาคภูมิใจให้ชาวนครนายก รวมทั้งชาวไทยทุกคนที่ได้ย่างก้าวมาบนสันเขื่อน

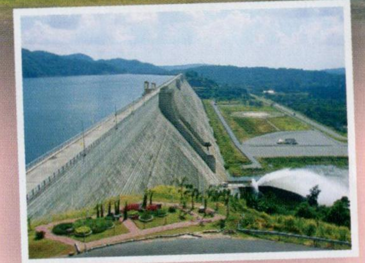
บนสันเขื่อนที่ยาวรวม 2,594 เมตร ด้านหน้าเขื่อนเป็นอ่างเก็บน้ำเป็นพื้นน้ำสีขาวคั่นกลางกับผืนป่าสีเขียวที่อุดมสมบูรณ์และเป็นป่าต้นน้ำให้กับเขื่อน ด้านหลังเขื่อนเป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยและประกอบอาชีพของคนจังหวัดนครนายก ละสายตามาที่สะพานข้ามแม่น้ำนครนายก จะมองเห็นผู้คนที่กำลังมีความสุขกับกิจกรรมล่องแก่ง ซึ่งในอดีตสามารถล่องได้เฉพาะช่วงฤดูฝนเท่านั้น แต่ ณ ปัจจุบัน สามารถมาเล่นกิจกรรมนี้ได้ตลอดทั้งปี

ด้านท้ายเขื่อนได้พัฒนาพื้นที่จัดปลูกพันธุ์ไม้นานาชนิด และสิ่งปลูกสร้างอาคารเพื่อจัดเป็นศูนย์การเรียนรู้ ทั้งพิพิธภัณฑ์เขื่อนขุนด่านปราการชล ท่าเทียบเรือสำหรับล่องแก่งลำน้ำนครนายก และสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก เรือนศาลาพักผ่อน และอาคารบริการสาธารณะต่างๆ เช่น ห้องน้ำ ที่จอดรถ สวนสาธารณะ สวนหย่อม พื้นที่บนภูเขาด้านบนสันเขื่อน พัฒนาเป็นศาลาจุดชมทัศนียภาพทิวทัศน์ต่างๆ และด้านบนจุดสูงสุดของภูเขา สร้างเป็นอาคารที่ประทับเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และพระบรมวงศานุวงศ์ที่ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริอันมีประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาโครงการเขื่อนขุนด่านปราการชลให้เกิดประโยชน์แก่พสกนิกรชาวไทย ตลอดจนทำให้ได้ทราบพระราชกรณียกิจที่ทรงปฏิบัติในการพัฒนาโครงการชลประทานต่าง ๆ โดยที่ทรงมิได้ย่อท้อต่อความยากลำบาก แม้จะเหน็ดเหนื่อยสักเพียงใด

พิพิธภัณฑ์ เขื่อนขุนด่านปราการชล

นำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์เมืองนครนายก ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ธรรมชาติวิทยาเมืองนครนายก ธรณีวิทยา ปฐพีวิทยา พืชและสัตว์ เส้นทางของสายน้ำ "แม่น้ำนครนายก" เส้นเลือดสายสำคัญของแม่น้ำบางปะกง แหล่งน้ำที่หล่อเลี้ยงผู้คนนับล้านสืบต่อมาหลายชั่วอายุคน และที่สำคัญชมแบบจำลองและเรื่องราวประวัติศาสตร์เขื่อนโบราณและเขื่อนต่างๆ ในประเทศไทยรวมทั้งประวัติการก่อสร้างภาพทางประวัติศาสตร์ ประวัติของชุมชน ลักษณะทางวัฒนธรรม การตั้งชุมชนใหม่ตามหลักฐานทางโบราณคดีที่เกี่ยวข้องกับเขื่อน เริ่มจากเขื่อนคลองท่าด่านเมื่อเริ่มต้น จนได้รับชื่อพระราชทาน "เขื่อนขุนด่านปราการชล" อันเนื่องมาจากพระราชดำริในปัจจุบัน ชมและสัมผัสภาพจำลองการเกษตรแบบยั่งยืน เน้นภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่นทั้งจากภาคใต้ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และของจังหวัดนครนายก และต้องไม่พลาดชม และศึกษาศูนย์รวมข้อมูลเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พ่อหลวงที่สร้างคุณภาพชีวิตของปวงชนชาวไทย ให้สมบูรณ์ครบถ้วน

ตัวอย่างเส้นทางท่องเที่ยว

เดินทางออกจากบ้านแต่เช้าตรู่มุ่งหน้าสู่จังหวัดนครนายก

วันแรก

* ชมไม้ดอกไม้ประดับ ไม้มงคล และถนนแห่งสีสันของพืชพรรณที่ศูนย์ไม้ดอก ไม้ประดับ คลอง 15 อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก จะเดินชมจะเลือกซื้อเป็นของฝากก็มีให้เลือกด้วยระยะทางกว่า 8 กิโลเมตร ของสองฟากฝั่งถนนเลียบคลอง 15

* ศึกษาประวัติศาสตร์การทหารของชาติไทย ชมพิพิธภัณฑ์อาคาร 100 ปี รร.จปร. ฝึกทักษะและทดสอบกำลังใจด้วยกิจกรรมทางทหาร เช่น เลื่อนข้ามลำน้ำ กระโดดหอ โรยตัวจากหน้าผาจำลอง ยิงปืนจริง / เลเซอร์ จักรยานท่องเที่ยวที่โรงเรียนนายร้อย จปร. หรือชมเรือรบหลวงท่าจีน พร้อมเล่นกิจกรรมทางทหารในโรงเรียนเตรียมทหาร

* รับประทานอาหารกลางวัน

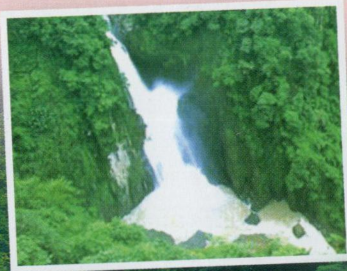
* ชมอุโบสถเก่าแก่อายุกว่า 222 ปี สถาปัตยกรรมผสมผสานระหว่างไทย-ลาว เวียงจันทน์-ยุโรป ที่วัดใหญ่ทักขิณาราม

* ชมน้ำตกงามมีให้เลือกหลายแห่ง ทั้งน้ำตกลานรัก น้ำตกนางรอง น้ำตกสาริกา อุทยานวังตะไคร้

* เพิ่มกำลังแขนด้วยกิจกรรมล่องแก่งลำน้ำนครนายกที่สามารถล่องแก่งได้ตลอดปี จะเลือกเป็นเรือยาง แคนู หรือคยัคก็ได้ตามความถนัดของแต่ละคน

* ชมพระอาทิตย์อัสดงบนสันเขื่อนด่านปราการชล พร้อมความงามของทิวป่าเขาใหญ่ ผืนป่าต้นน้ำของเขื่อนฯ

* เข้าที่พัก

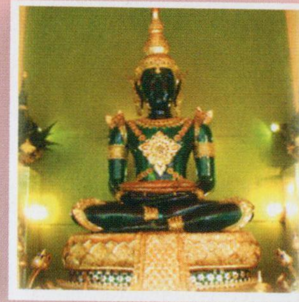

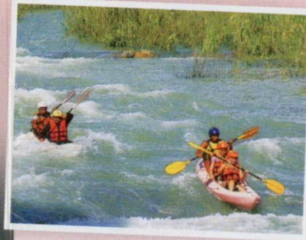
วันที่สอง

* มุ่งหน้าสู่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ป่าต้นน้ำผืนใหญ่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ "ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ มรดกทางธรรมชาติ มรดกโลกแห่งใหม่ของประเทศไทย" ร่วมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศด้วยโปรแกรมท่องเที่ยว "โรยตัว 4 หน้าผา 5 น้ำตก" ใช้เวลาประมาณ 4-7 ชั่วโมง เริ่มต้นที่น้ำตกธารรัตนา-น้ำตกสองพี่น้อง-น้ำตกสองสวรรค์ 1 -น้ำตกสองสวรรค์ 2 -น้ำตกวังบอน ก่อนจะพายเรือคยัคกลับฝั่งชมพระอาทิตย์อัสดง ริมอ่างเก็บน้ำวังบอน หรือชมมรดกไทยมรดกโลก "ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ มรดกทางธรรมชาติ มรดกโลกแห่งใหม่ของประเทศไทย" และป่าต้นน้ำที่หล่อเลี้ยงคนนับล้าน

* เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ จังหวัดนครนายก

ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังเขื่อนขุนด่านปราการชล ต.หินตั้ง อ.เมือง จ.นครนายก บนเนื้อที่ประมาณ 14 ไร่ ***โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมแนวคิดและทฤษฎีการพัฒนาตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ*** ด้านต่างๆ อาทิ ด้านการเกษตร สิ่งแวดล้อม พลังงาน ตลอดจนแหล่งสาธิตความเป็นอยู่ในวิถีไทย และเทคโนโลยีที่เหมาะสมก่อเกิดความรู้ความเข้าใจในการนำแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ที่ได้รับจากการเยี่ยมชมโครงการฯ ไปปรับประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของตนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

...ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ

เขื่อนขุนด่านปราการชล (เขื่อนคลองท่าด่าน)

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครนายก

เมื่ออดีต ปัญหาดินเป็นกรด ภัยแล้งและน้ำท่วม สร้างความทุกข์ยาก แก่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดนครนายกและจังหวัดใกล้เคียงเป็นอย่างยิ่ง

ด้วยสาเหตุหนึ่งนั้นคือความไม่สมดุลของธรรมชาติ ฤดูฝนปริมาณน้ำฝนที่เกิดจากป่าต้นน้ำในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในเดือนมิถุนายนถึงเดือนตุลาคมปริมาณน้ำท่าประมาณร้อยละ 93 ของน้ำท่าเฉลี่ยทั้งปี จะก่อเกิดเป็นลุ่มน้ำนครนายกจะไหลไปบรรจบกับแม่น้ำปราจีนบุรี เป็นแม่น้ำบางปะกงและไหลลงสู่อ่าวไทย ปริมาณน้ำส่วนใหญ่ของแม่น้ำนครนายก จึงไหลทิ้งลงทะเล หรือหากปริมาณน้ำมีมากจนเกินไป ไม่สามารถไหลลงทะเลได้ทันท่วงทีน้ำนี้ก็จะก่อให้เกิดปัญหาอุทกภัย

ส่วนในช่วงฤดูแล้งเกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำ และพื้นที่บางส่วนเป็นดินเปรี้ยวมีผลมากจากภาวะน้ำท่วมสลับแล้ง ดินกลายสภาพเป็นกรดไม่มีความสมบูรณ์เหลืออยู่ ทำให้การเติบโตของพืชและผลผลิตตกต่ำ พื้นที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ จึงถูกทิ้งร้างไว้

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ทรงห่วงใยราษฎร เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2536 เนื่องในวโรกาสเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระองค์พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการเขื่อนคลองท่าด่านอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2549 ได้รับพระราชทานนามเขื่อนฯ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เป็นเขื่อนขุนด่านปราการชล บริเวณบ้านท่าด่าน ตำบลหินตั้ง อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก เพื่อช่วยเหลือราษฎรให้มีน้ำใช้ตลอดปี บรรเทาปัญหาภัยแล้ง และปัญหาน้ำท่วมที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี

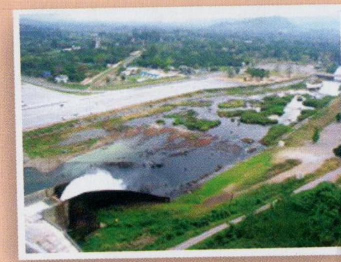
เขื่อนขุนด่านปราการชล เริ่มก่อสร้างเมื่อ พ.ศ. 2542 แล้วเสร็จเมื่อปี 2548 โดยวันที่ 2 มิถุนายน 2544 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯทรงวางศิลาฤกษ์เขื่อนขุนด่านปราการชล

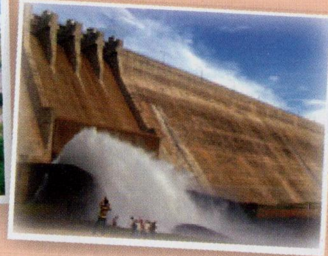
การก่อสร้างเขื่อนหัวงานและอาคารประกอบพร้อมส่วนประกอบอื่นๆ มีขนาดความจุอ่างเก็บน้ำ 224 ล้านลูกบาศก์เมตร มีพื้นที่ผิวอ่างฯ ที่ระดับเก็บกักปกติรวม 3,087 ไร่ ประกอบด้วย

- **เขื่อนหลัก (Main Dam)**

เป็นเขื่อนคอนกรีตบดอัด (Roller Compacted Concrete หรือ RCC Dam) สูง 93 เมตร ยาว 2,594 เมตร กว้าง 89 เมตร ระดับสันเขื่อน +112 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง ปริมาตรตัวเขื่อนทั้งหมด 4.81 ล้านลูกบาศก์เมตร ใช้คอนกรีตบดอัด 5,470,000 ลูกบาศก์เมตร

- **อาคารระบายน้ำล้น (Spillway)**

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก สามารถระบายน้ำได้สูงสุด 1,454 ลูกบาศก์เมตร / วินาที ผ่านช่องระบาย 4 ช่อง ควบคุมด้วย Radial Gate 4 ชุด

- **อาคารระบายน้ำลงลำน้ำเดิม (River Outlet)**

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ควบคุมอัตราการไหลโดย Fixed Wheel Gate และ Butterfly Valve และควบคุมการปล่อยลงท้ายน้ำด้วย Hollow Jet Valve สามารถระบายน้ำได้ 42 ลูกบาศก์เมตร / วินาที

- **อาคารระบายน้ำ (Bottom Outlet)**

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ควบคุมการไหลโดย Fixed Wheel Gate และ Radial Gate สามารถระบายน้ำได้ 182 ลูกบาศก์เมตร / วินาที

- **อาคารส่งน้ำเข้าคลองชลประทาน (Irrigation Outlet)**

เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ระบายน้ำผ่านท่อสแตนเลส ควบคุมการไหลโดย Fixed Wheel Gate และ Butterfly Valve ระบายน้ำลงคลองชลประทานโดย Hollow Jet Valve สามารถส่งน้ำเข้าคลองได้รวม 6.05 ลูกบาศก์เมตร / วินาที

